

Ang Kalihukan

National Democratic Front – Amihanang Sentral Mindanao

Tuig 30 | Gula 3 | Regular nga Isyu | Disyembre 2023

EDITORYAL

Makigbisog atubangan sa gipagrabeng krisis ug terorismo sa rehimeng US-Marcos!

Nag-atubang ang katawhang Pilipino karon sa walay susamang katilingbanong krisis. Nag-ilaid ang katawhan sa rehiyon sa grabeng kapobrehon sa porma sa kagutom, kaubos sa suhulan ug kawalay yuta ug panginabuhian. Ginaantus usab sa katawhan ang ngil-ad nga pasismo nga gipasiugdahan sa Armed Forces of the Philippines (AFP) sa dagway sa pagpatay, iligal nga pagdakop, tortyur, pagpanglugos ug pagpanghasi. Ginapataas niini ang kasilag sa katawhan batok sa terorista, kurakot ug kontra-katawhan nga rehimeng US-Marcos Jr. aron labaw pang ipadilaab ang ilang pagsukol alang sa kinabuhi, panginabuhian, yuta ug demokratikong katungod.

Ang ekonomikanhong krisis gilangkuban sa grabeng pagkabangkarote sa ekonomiya sa Pilipinas ug sa sobrang paglubong ni Marcos Jr. sa nasud sa higanteng P14.35 trilyon nga utang o P150,000 nga tulubagon sa matag Pilipino. Giatubang usab sa nasud ang resesyon o paghinay sa ekonomiya tungod sa labaw pang pagpahikot ni Marcos Jr. sa ekonomiya sa nasud sa pangkalibutang kapitalistang sistema. Taliwala sa agrikultural nga kinaiya sa Pilipinas, 60.3% sa pamatigayon sa nasud, lakip na ang bugas, asin ug uban pang batakang produkto,

3 *26th IB, dangan sa Lakbangan*

4 *Pait nga kahimtang sa mangoprasay*

5 *Magtiayon gipatay, asawa gilugos*

6 *Si Ka Rema ug paglingkawas gikan sa kaaway*

7 *Ekspansyon sa balanghoy*

9 *Mensahe sa PKP-NCMR sa anibersaryo sa Partido*

11 *Unsa ang dili malimtan kang Ka Joma?*

Dugang usab nga pabug-at sa katawhan ang walay-ulaw nga korapsyon sa pundok Marcos-Duterte, lakip na ang ilang gipanghingusog nga *confidential and intelligence fund*. Hangtud karon, daw walay tulubagon si Sara Duterte sa P125 milyon nga iyang nagasto sulod lamang sa 11 ka adlaw. Gisiguro usab ni Marcos ang hingpit nga kontrol sa kontrobersyal nga P50 bilyon nga Maharlika Investment Fund.

Mahuman na usab ang laing tuig, wala pa gihapon natuman ang ambisyosong saad ni Marcos Jr. nga himuong P20 ang kilo sa bugas. Hinuon, mas gipagrabe niini ang kabus nga kahimtang sa mga mag-uuma ug mas nilayo sa kamatuuran ang pagluwas sa lokal nga agrikultura. Sa rehiyon, mas gihatagan og pagtagad sa reaksyunaryong estado ang paghawan sa dalan alang sa pagsulod sa mga plantasyon sa pinya, abokado, palm oil, saging ug kapayas. Naka-ung-ong pa gihapon ang hulgang pag-ilog sa higanteng kumpan-yang Del Monte sa 6,000 ektaryang yuta sa upat ka barangay sa Malaybalay City para sa plantasyon.

Kasagaran sa mga mag-uuma sa rehiyon nagakita lamang og netong P129 ngadto sa P214 matag adlaw gikan sa pagpamaligya og lanot, mais, lubi, lawi, ug uban pa. Kasagaran kanila ang nagapa-saop isip sideline nga trabaho aron lamang masustentuhan ang panginahanglan sa pamilya. Sa samang higayon, nakalansang pa gihapon ang minimum nga suhulan sa mga mamumuo sa rehiyon sa P390. Taliwala kini sa pagtaas og P30-50 sa suhulan sa mayorya nga mga rehiyon sa nasud.

Sa samang higayon, nag-antus usab ang katawhan sa rehiyon sa walay-hunong ug gipasa-mot nga brutalidad sa teroristang reaksyunaryong estado. Karong tuiga, natala sulod sa rehiyon ang 14 ka kaso sa pagpanglapas sa tawha-nong katungod kung asa 5 niini ang gipatay. Lakip na niini ang bangis nga pagpangguba ug pagpangawat sa mga sakop sa 26th Infantry Battalion sa mga panimalay sa Sityo Lakbangan, Barangay Minalwang, Claveria. Nagresulta kini sa kapin usa ka bulan nga pagkadislokar sa mga residenteng Lumad.

Nagkabangis nga dangan sa masa ang AFP. Sa tabil sa Retooled Community Service Program (RCSP), ginasabwag niini ang kahadlok sulod sa mga barangay pinaagi sa mga pagpanghasi ug pagkontrol sa mga aktibidad sa katawhan. Padayong ginatuok ang mga residente sa mga *food blockade* ug bangis nga curfew. Sa mga lugar kung asa nahimutang ang mga kampo sa AFP, ngilngig nga ginapa-hamtang niini ang kabangis sama sa pagpanglugos sa mga masang babaye ug lalaki, pagpanion og pusil ug pugos nga pagpatrabaho.

Ang maong mga kahimtang dugang nagatukmod sa katawhan nga isalikway nila ang ilang kahadlok tungod kay bugtong sa pagsukol lamang nila maangkon ang ilang mga katungod. Paborable kini nga kahimtang alang sa tanang rebolusyonaryong pwersa aron pukawon, organisahon ug pali-hukon ang liboan ngadto sa minilyong ihap sa masa. Pinaagi sa pagpangulo sa Partido, katimbayayong ang Bagong Hukbong Bayan (BHB) ug mga rebolusyonaryong organisasyong masa, labaw pang ipakusog ug ipasubsob ang mga pangmasang pakig-bisog nga anti-pyudal, anti-pasista ug anti-imperyalista.

Makatarunganon, bisan kanus-a man, ang mga pakigbisog nga ginalunsad sa katawhan sa rehiyon. Angayang ipadayon sa katawhan ang mga pakigbisog alang sa pagdepensa sa yuta ug komunidad, pagduso sa taas nga suhulan, pagpaubos sa presyo sa palaliton, pagbutyag sa terorismo sa estado ug uban pang demokratikong katungod.

Kadungan sa pagsaulog sa ika-55 nga anibersaryo sa subling pagkatukod sa Partido Komunista ng Pilipinas, kinahanglang manglimbasog ang tibuok rebolusyonaryong pwersa aron subling makabakwi ug kab-uton ang wala pa sukad naabot nga ang-ang sa atong rebo-lusyon.

Matinud-anong ginapunting ug ginatul-id sa Partido ang iyang mga kahuyangan. Kadungan niini, kinahanglang mahimong lantip ug maalamon niining batukan ang empirisismo, buru-kratismo ug konserbatismo. Kinahanglang wagtangon ang tanang bagahe ug makanuna-yong magtuon sa Marxismo-Leninismo-Maoismo aron epektibo ug mamugnaong makahimo og mga lakang nga haom sa kasamtangang mga kahimtang. AK

26 IB, dangan sa Sityo Lakbangan

Gikasilagan sa mga lumulupyo sa Sityo Lakbangan, Minalwang, Claveria, Misamis Oriental ang usa ka yunit sa 26th IB nga gisentrohan ni Tata Hulibayan tungod sa gihimo niining pagpangdaot sa mga balay niadtong Nobyembre 2. Dili moubos sa usa ka semana ang pagpundo ni Hulibayan sa sityo human sa gipahigayon niining operasyon sa kabukiran.

Oktobre 28 namahada sa kasikbit nga sityo ang mga lumulupyo alang sa umabotay nga barangay/SK eleksyon ug kalag-kalag, uban ang ilang mga pamilya. Unang semana sa Nobyembre pipila na kanila ang namalik. Naabtan nalang nila ang ilang mga balay ug duha ka klasrom nga naguba, napuno sa lapok ug nagkatag nga mga gamit. Nasayran usab nila nga gikawat ang ilang mga manok, tulo ka shotgun, isa ka de bomba lakip

ang mga bala ug laptop sa maistro, ug gihubsan ang fishpond.

Taliwala sa kasuko nga ilang gibati pugos usa nilang gibyaan ang sityo tungod sa kahadlok nga basin mobalik si Hulibayan. Nadilatar ang ilang pag -uma ug pag eskwela sa ilang mga anak. Kapin bulan na silang nagpayag kilid sa Ojot River.

Dili lang kini ang kalapasan ni Hulibayan sa maong sityo. Ginahulga usab niyang pangdakpon ang mga

lumulupyo nga iyang giinitan ug ipa "no mans land" ug ipa-masaker ang sityo tungod kuno mga suporter sa NPA. Gani pipila na ka sibilyan ang pugos nga gipasurender.

Ang sityo Lakbangan hulga usab sa pagpangilog sa yutang kabilin. Tungod kay target kini nga sudlan og proyektong farm-to-market road. Kini nga kalsada motagos gikan sa Ojot River paingon sa Pusilao River ug mosumpay sa kalsada nga kamulo ginahimo sa sityo Mahagwa, Hagpa, Impasug-ong, Bukidnon. Sayod ang mga lumulupyo nga kini nga proyekto dili para sa ilang kaayuhan tungod kay sigurado sila nga kini moalagad sa pagpasulod sa mina ug plantasyon.

Kanhi nang nabulabog ang pamuyo sa mga residente sa Sityo Lakbangan. Kaniadtong Nobyembre 2014 ug Hunyo 2018, pugos na silang nakabakwit tungod na usab sa subsob nga operasyong militar sa AFP kung asa nikaylap na ang mga pagpanglapas sa tawhanong katungod. Nabiyaan nila sa daan nilang baryo ang ilang mga balay ug pananom. Niining tuiga lamang, nikabat na sa lima ka residente ang iligal nga gidakop ug gipagawas nga kintahay membro sa NPA nga "nagsurender".

Matud ni Roy, residente sa sityo, "Mobalik gyud mi sa sityo kay naa didto among panginabuhian. Maghimo mig pamaagi nga dili na makabalik si Hulibayan sa sityo. Amo gyud panalipdan ang sityo Lakbangan." AK

Ang pait nga kahimtang sa mag-uuma sa lubi sa MisOr

Nagapamaligya silang Tatay Gil og kopras. Sa ilang lungsod, mokabat lamang og P25 ang matag kilo sa kopras. Matag tulo ka bulan, makabaligya siya og 300 kilo nga kopras ngadto sa buyer. Sa laktod, mokita lamang siya niini og P7,500. Grabe kini ka barato taliwala nahimutang ang ilang barangay duol sa kumpanyang nagaproseso sa lubi.

Ang Misamis Oriental ang naila nga nag-unang tinubdan sa lubi sa tibuok Mindanao. Lakip sa mga nagtunhay nga kumpanyang nagaproseso sa produkto sa lubi sa rehiyon ang Wilmar (kanhing Indo-Phil) sa Gingoog City nga gipanag-iyahan ni Danding Cojuanco; ang Pilipinas Kao sa Jasaan nga gipanag-iyahan sa kapitalistang Hapon; Fiesta Brand sa Medina; ug Cagayan de Oro Oil. Monopolisado sa maong mga kumpanya ang industriya sa lubi: gikan sa pagpalit og lubi gikan sa mga mag-uuma ngadto sa pagproseso niini aron mahimong lana.

Sa kahimtang nilang Tatay Gil, aduna lamang siyay magahin nga P83 matag adlaw gikan sa pagbaligya og kopras. Kulang kaayo kini kumpara sa batakan nga panginahanglan sa iyang pamilya nga P134 matag adlaw. Lakip sa ginabuhi ni Tatay Gil ang iyang edaran nga mga ginikanan. Ang maong gitantya nga galastuhan nila matag adlaw subay lamang sa sobra ka tipid nga kwentada kung asa halos dili na sila nagagahin para sa ilang panud-an. Mas modako ang ilang gasto sa panahon nga magkasakit ang iyang ginikanan. Tungod niini, dili malauman nilang Tatay Gil ang pagsandig lamang sa abot gikan sa kopras. Nagapamaligya usab siya og kape ug kawayan aron madugangan ang iyang inad-adlaw nga kita.

Mas pait ang kahimtang nilang Tatay Magno nga nagapamaligya lamang og tibuok nga lubi. Ginahimo nila kini tungod sa grabeng pagbarato sa lubi ug sa kuti nga proseso sa pagkopras. Matag tulo ka bulan, matigom nilang Tatay Magno ang 100 ka lubi. Ginabunutan nila ang maong lubi ug mao kini ang direktang ginatimbang. Ang maong 100 ka lubi mokabat lamang og 60 kilo. Mokabat og P5 ang matag kilo niini. Sa laktod, nagakita lamang silang Tatay Magno og P300 matag tulo ka bulan o P3 matag adlaw.

Tungod kay dili makasustine ang lubi para sa ilang pang-adlaw-adlaw nga gasto, nagapamaligya silang Tatay Magno og lawi (hilaw nga materyales para sa paghimo og silhig-lanot). Matag bulan, makatigom si Tatay Magno ug iyang asawa og 50 kilo nga lawi nga mabaligya sa P60 matag kilo. Niini, mokita sila og P2,900 (gikuhaan og P100 nga pamasahe) matag bulan o P97 matag adlaw. Nagagasto silang Tatay Magno og P251 matag adlaw. Tigulang na ang magtiayon ug nagpuyo uban nila ang duha nila ka apo nga ginapaeskwela sa elementarya. "Mao nang magpatung-patong ra gyud ang among utang sa tindahan kay ubos kaayo among kita," matud ni Tatay Magno.

Lakip lamang si Tatay Gil ug Tatay Magno sa mga mag-uumang nag-antus sa grabeng pagtiurok sa presyo sa lubi sa probinsya. Taliwala kini sa nagkataas nga demanda alang sa lubi sa pangkalibutang ekonomiya. Lakip sa mga mamugna gikan sa lubi ang *coco-chemical*, sabon panglaba ug pangligo, *shampoo*, baby oil, pamada, compact disk, refined *coco oil*, krudo nga lana, *dessicated* nga lubi ug mga produktong gatas. Sa kasamtangan, walay igong subsidyo nga ginahatag alang sa mga mangoprasay. Busa, nagasalmot na lamang ang mga mag-uuma sa panginadlaw nga trabaho sama sa pagsaka og lubi, pagpamunot ug uban pa. Sa kaso ni Tatay Gil, siya na lamang mismo ang mangunay og trabaho sa tibuok proseso sa paghimog kopras aron dili na siya mogasto sa pagpatrabaho sa ubang tawo.

Kahinumduman usab nga sa administrasyon ni Rodrigo Duterte, gitukod niini ang Coconut Farmers and Industry Development Plan ug gikawkaw niini ang P186 bilyon nga pondo sa coco levy fund. Ang maong pondo ang naggikan sa buhis nga gipahamtang sa diktador ngadto sa mangoprasay panahon sa balaod militar. Apektado sa maong korapsyon ang mga mag-uuma sa lubi sa Misamis Oriental. Paglingkod ni Marcos Jr., subli na usab kining gikontrol sa iyang pamilya, ilabina nga siya ang kalihim kanhi sa Department of Agriculture. AK

Magtiayon gipatay, asawa gilugos

GIPATAY SA MGA elemento sa 26th Infantry Battalion ug paramilitar nga silang Ambin, Ombin, Kumos, Punso, Small ug Lalo si Maadagi Tumanan ug iyang asawa niadtong Oktobre 2 sa Sityo Dokdokaan, Eurika, Gingoog City, Misamis Oriental.

Nangani sa humayan kilid sa Ojot River si Maadagi, iyang asawa ug bayaw nga babaye ug kalit silang gipamusil. Namatay gilayon si Maadagi, iyang asawa gidala sa lasang, gilugos ayha gipatay. Samtang ang iyang bayaw nga babaye nakadagan ug hangtod karon wala pa makauli. Gi-piktyuran ang patayng lawas ni Madaagi tapad ang usa ka armas. Gi post sa social media ang piktyur ug gibutangan og "nisukol hinungdan nga gipusil".

Sa Kulaman, Malaybalay City, niadtong Hulyo 6 gipatay sa wala mailhi nga mga tawo si Jimboy Gilusan.

Pag-aresto. Duha ka sibilyan ang giaresto sa 58th Infantry Battalion sa Bal-ason, Gingoog City, Misamis Oriental niadtong Nobyembre 22 sa alas 10 sa buntag. Kini silang Janrey Doliyen ug Jorim Pinampay parihong lumulupyo sa Sityo Lakbangan, Minalwang, Claveria, Misamis Oriental.

Nibahada si Doliyen ug Pinampay para magpaayo sa motor ug magpalit og ispat. Samtang nagpaayo, kalit nga may 4 ka tawo nga may mugbo nga armas ang niduol sa ila. Gidala si Pinampay sa sementeryo sunod si Doliyen. Gibulag silang duha ug giutingkay ilang mga gamit lakip ang ubox sa motor. Dunay gipakita nga mga picture sa NPA kuno ug pabalik-balik silang gipangutana kung duna ba silay nailhan. Giingnan sila nga illegal ilang trabaho ug dunay papel nga papirmahan sa ila apan wala sila nipirma. Alas 3 sa hapon na sila gibuhian.

Sa KM55, San Luiz, Agusan del Sur gidakop sa mga pulis silang Roy Pabiana, Malinumbo Balansag ug Victor Lalinan niadtong ikatulong semana sa Nobyembre. Kining tulo kasamtangan napriso sa Talacogon Police Station.

Samtang niadtong Oktobre 23, giaresto ug gipasakaan og kasong "murder" si Charlyn Pacquiao, kanhing myembro sa Anakbayan. Naa siya karon nadetine sa CIDG-Malaybalay kuyog iyang puya nga anak. Kanhi na nga gidakop si Charlyn sadihang puya pa ang iyang bata

Pagpamusil. Sa sityo Takokon, Indalasa, Malaybalay City tulo ka lumad ang kalit nga gipamusil sa 88th IB niadtong Nobyembre 17 sa alas 9 sa buntag. Manguha unta og mamaon ug Durian ang tulo sa dihang nasugatan nila ang sundalo nga nag-operasyon.

Pagpanghasi. Niadtong Nob-yembre 6, 2023 sa sityo Ulayanon, Kalabugao, Impasug-ong, gihikap ang mga bukton ni Lina Almahan sa mga sundalo sa 16th IB. Alas 12 sa udto nangamote si Almahan uban sa iyang duha ka anak sa dihang may sundalo ang niduol sa iya. Gipangutana siya kung asa iyang bana ug giingnan nga para sa NPA iyang uma. Gipangtumban iyang tanom ug gikuha iyang solar panel lakip ang battery sa VHF.

Pagpamomba. Upat ka bomba sa duha ka Super Tucano *fighter jets* ang gihulog sa lasangong bahin sa Sityo Kamaka, Brgy. Bontongon, Impasug-ong, Bukidnon niad-tong Setyembre 20, ala-1 sa kadlawon. Naghatod kini og kalisang sa mga residente. *AK*

Si Ka Rema ug ang iyang paglingkawas sa kamot sa kaaway

Presko pa ang samad ni Ka Rema gikan sa pagka-sesaryan apan mapangahason siyang nilayas gikan sa nagdakop nga kaaway. Ika -13 ka adlaw pa kini human niya napanganak ang iyang anak nga babaye. Gilatas ni Ka Rema ang laing bangis nga pagsulay sa iyang kinabuhi aron lamang makabalik sa mga kauban ug padayong molihok isip rebolusyonaryo.

Pulang manggugubat si Ka Rema. Nag-*medical leave* siya sadihang dako na ang iyang tiyan tungod kay dili paborable ang iyang pagmabdos sa malihukon nga kinaiya sa yunit sa hukbo nga iyang nahilunaan. Kadungan usab niini ang subsob nga operasyong militar sa AFP nga nagtukmod sa mga kauban nga paspas nga molihok ug mobalhin-balhin og lugar. Tungod niini, gi-antus ni Ka Rema ang pila ka bulan nga mabulag sa mga kauban ug ang kanunay'ng kabalaka sa hulga sa seguridad samtang naa sa syudad.

Wala unay problema sa seguridad ni Ka Rema samtang nagpaabot sa adlaw sa iyang pagpanganak. Apan nahimo kining kumplikado sadihang aduna nay problema sa paggawas sa iyang bata. Suhi ang iyang bata subay sa iyang pagpa-*ultrasound* ug busa naglisod siya sa pagpanganak. Andam na unta ang mananabang nga maoy mopaanak niya sulod lamang sa balay. Nahadlok si Ka Rema nga manganak sa ospital tungod kay duol sa tinuod nga madakpan siya didto.

Nakadesisyon si Ka Rema nga, bahala og madakpan sa kaaway, sa ospital manganak tungod kay kinahanglan niyang luwason ang iyang anak. Lagmit nga ikamatay ni Ka Rema ug sa iyang anak kung mahilo na ang bata sulod sa iyang tiyan. Giandam na usab ni Ka Rema ang posibilidad nga madakpan ug iya lamang gihuptan nga dili mohimo og kadaot sa kalihukan ug dili gyud mohatag og impormasyon sa kaaway.

Tuod man, nahawiran si Ka Rema sa kaaway. Nagpabilin siyang lig-on ug iyang ginapangandaman ang posibleng mga interogasyon nga himuon sa iya. Bisan naa pa sa *recovery room* si Ka Rema, tungod sa pag-sesaryan kaniya, kanunay siyang ginaadtoan sa *intelligence officer* sa kaaway. Matngon si Ka Rema sa iyang ginatubag ug ginasiguro niya nga wala siyay mahatag nga bag-ong datos. Pabalik-balik siya nga ginapangutana sa kahimtang sa iyang yunit nga nahilunaan ug "ginatahasan" nga ipa-surender ang iyang bana nga Pulang manggugubat.

Samtang naa sa kustodiya sa kaaway, kanunay ginaplano ni Ka Rema ang mga kahigayunan aron makalayas gikan sa kaaway. Giplano ni Ka Rema, lakip sa mga kaubang hukbo, ang mga pamaagi aron makaikyas siya labina nga nagalugak ang kaaway sa pagbantay sa iya.

Gipahibalo pa ni Ka Rema sa iyang pamilya ang iyang planong paglayas. "Nagbangi pa mi og ayo sa akong papa tungod kay dili na siya gusto nga mobalik pa ko sa kalihukan." Nabalaka ang iyang pamilya nga basin pamatyon sila sa kaaway kung mahibal-an nga nilayas si Ka Rema. "May patyon man nga igsuon nako, kabahin na man na sa tampo nato nga dugo alang sa rebolusyon. Dili man lang sad kay kita ra ang maghalad og dugo kay mas daghan paman naghalad og kinabuhi nga mga masa ug kauban," tubag ni Ka Rema sa iyang amahan. Sa kadugayan, niuyon na ang pamilya ni Ka Rema sa iyang plano.

Alas-4:00 sa kadlawon, niabot na ang masa nga mosundo kang Ka Rema aron sa iyang paglayas. Gigakos ni Ka Rema ang iyang inahan ug dinhi niya gitugon ang iyang mabilin nga mga anak. Tungod kay nanga-tulog pa ang mga manghod, gigakos na lamang ni Ka Rema ang iyang nwebe-anyos nga anak samtang naghilak kini. "Siguro, makasabot ra ni sila sa umaabot," ang naa sa huna-huna ni Ka Rema.

Sa maong adlawa ra sab, nakaabot na si Ka Rema sa mga kaubang hukbo. "Salamat nga nakapalayo na ko sa baba sa kaaway. Salamat nga naka-abot na ko sa akong tinuod nga pinuy-anan!" maoy nasulti ni Ka Rema sa iyang emosyunal nga pagduol sa mga kauban. "Bisan ug naa naka sa baba sa kaaway ug naghunahuna ka nga mo-ikyas, makapangita gyud ka ug paagi, pero kong mahaylo ka sa mga balang kinamayan sa kaaway ug dili kinasing-kasing imong pagma-hal sa rebolusyon, malingla gyud ka," dugang pa ni Ka Rema.

Sa saysay ni Ka Rema, dugang siyang nahagit sadihang naa pa siya ospital. Aduna siyay nakuyog sa iyang kwarto nga pasyente nga susama niya nga nanganak. Matud pa sa maong pasyente, organisadong masa kuno siya sa usa ka barangay. Nakumpirma ni Ka Rema nga tinuod ang gisaysay niini tungod kay duna kini nailhan nga mga kauban. Emosyunal ang masa nga niduol sa iya ug nag-ingon nga: "Okey ra gihapon mi didto nga mosuporta sa inyoha." Nagpadasig kini ug nanghinaot nga makasugakod si Ka Rema sa iyang sitwasyon. "Sige lang te, kung makalingkawas ko ani nga kahimtang, mosuroy ra ko didto sa inyo. Daghang salamat sa inyo," tubag ni Ka Rema sa masa.

"Bisan diay kung na ko sa baba sa kaaway, naa pa gihapoy masa nga nangahas nga magpadasig sa akoa," matud ni Ka Rema. "Dugang ni naghagit sa ako nga mobalik gyud ko sa bukid ug padayong mosalmot sa rebolusyon ug alagaran ang katawhan." AK

Ekspansyon sa balanghoy, dangan sa mga mag-uuma sa Malitbog

Mokabat sa 20 ka ektaryang yuta sa Sitio Kalipay, Brgy. Silòo, Malitbog, Bukidnon ang gustong ilugon ni Lorigene Ragandang Lopez sa 19 ka mag-uuma aron tamnan og mga balanghoy.

30 ektarya nga forestal land

Nahimutang sa Sityo Kalipay ang 30 ektaryang yuta nga gideklara sa gobyerno isip *forestal land.* Giposisyunan kini ug girehistro sa mga adunahang mag-uuma isip pastohan. Gilangkuban sa mga pamilyang Ragandang ang maong adunang mag-uuma kung asa nagbahinay sila og tag-lima ka ektarya.

Pagka-2003, kung asa wala nay baka sa maong yuta, gisugdan na sa mga Ragandang ang pagtikad sa maong yuta ug gipatrabaho nila kini sa ilang mga saop.

Kaniadtong 2021, giilog ni Loregine Ragandang ang 20 ektarya nga yuta sa maong sityo tungod sa iyang kontrata sa San Miguel Foods, Inc. (SMFI). Halos tag-usa na lang ka ektarya ang nabilin sa mga nailugan.

Unsa ang balanghoy alang sa SMFI?

Kaniadtong 2021 nagsugod ang kontrata ni Loregine Ragandang isip *assembler* sa balanghoy sa SMFI kung asa gikatakda niyang magtanom og balanghoy sa 20 ka ektaryang yuta.

Aron mahimong *assembler* sa balanghoy, matud

sa SMFI, kinahanglan sa aplikante og minimum nga 20 ka ektaryang yuta nga natamnan og balanghoy kung asa pwedeng gipanag-iyahan kini, gi-abangan o gikontrata ngadto sa mga mag-uuma. Kinahanglan usab ang *assembler* og minimum tulo ka tuig nga *area development plan* ug kinahanglang rehistrado ug otorisado siyang tigsuplay sa SMFI.

Kaniadto lamang 2020, naka-*harvest* ang SMFI og kinatibuk-ang 102,608 metriko tonelada (o halos 103 milyong kilo) nga balanghoy sa Pilipinas.

Target sa SMFI nga langkubon ang 500,000 ektaryang yuta sa tibuok Pilipinas aron tamnan og balanghoy, kamote, mais ug uban pang tanom nga moalagad sa ilang produksyon sa pagkaon ug ilimnon.

Sukad sa nilabay'ng tuig, nagkataas ang panginahanglan sa harina ug susamang produkto sa tibuok kalibutan. Nag-unang nalusno nga produksyon sa kasamtangan ang harina tungod sa gyera sa Rusya ug Ukraine. Naggikan sa Rusya ang 8% o 1/5 nga suplay sa trigo (sangkap sa harina) sa tibuok kalibutan. Tungod sa mga sangsyon nga gipahamtang sa US batok sa Rusya, napugngan kini nga ipamatigayon ang ilang mga produkto. Ang harina ang usa sa nag-unang sangkap sa paghimo og pan, pasta, sabon, pagkaon sa mananap, papel ug uban pa.

Sa kasamtangan, nangapa ang lain-laing nasud ug multinasyunal nga kumpanya, lakip ang SMFI, nga makakita og laing tinubdan aron makamugna og harina. Ang balanghoy ang nakita karon sa SMFI isip maayong alternatibo.

19 ka pamilya ang maabog sa Kalipay

Usa hangtud sa duha ka ektaryang yuta sa mga lumulupyo sa Sityo Kalipay ang anam-anam nga gi -akup-akop ni Lorigene.

Ang mga biktima mao silang Ernesto Dagpong, Lordista Lanta, Julian Rabe, Gladys Lanta, Brix Lanta, Cheryl Guinayao, Cocoy Ambonglay, Maricel Guinayao, Vivian Delijero, Joel Lumingo, Roy Ragahal Delihero, Lizalinda Ching, Roger Kabisay, Mikmik, Joren Sagubo, Kangking Dagpong, Larry Lanta, Jonathan Ignao ug Amer Alibok.

Sa samang higayon, nailugan na usab og yuta ang mga residente sa Sityo Bayawa, sakop sa parehong barangay, tungod sa pagpananom og balanghoy sa SMFI. Gipasiugdahan ni Ambal ang pagpangilog sa 200 ektaryang yuta, kung asa 50 ektarya niini ang natamnan na og balanghoy.

Bangis nga pag-ilog sa yuta

Kaniadtong Nobyembre 3, 2021, gisulod ni Loregine ang maong luna sa Sityo Kalipay. Niatubang ang mga mag-uuma ug nakig-dayalogo nga unta dili kuhaon ang ilang yuta.

Kuyog ni Loregine ang iyang mga alipures nga silang Manuel Franz R. Zayas, Dioscoro R. Ragandang III, Edilo R. Guzman Jr. ug Dodoy Romanillos.

Pagkahuman niini, nagpasaka dayon og kasong kriminal si Loregine batok sa 19 ka mag-uuma. Iya kining gipasaka sa husgado sa Manolo Fortich kung asa layo ra kaayo sa nahimutangan sa maong mga mag-uuma. Busa, ubos sa katakus sa maong mga mag-uuma nga moatubang ug moapilar sa gipasakang kaso.

Hangtud sa kasamtangan, padayong ginapundohan sa mga gwardya ug intelligence asset ni Loregine ang Sityo Kalipay. Pugos nilang gitumba ang nagbarug na nga mga pananom ug gipulihan kini sa balanghoy. Samtang ginadaro ug ginatamnan ang yuta, kanunay nagaatong ang armadong mga gwardya. AK

Disyembre 26, 2023

Isalikway ang empirisismo! Tibuok-kusog nga iasdang ang nasudnon-demokratikong rebolusyon sa wala pay susama nga ang-ang!

Mensahe sa Partido Komunista ng Pilipinas - North Central Mindanao Region sa ika-55 nga anibersaryo sa PKP

Ginahatag sa PKP - NCMR ang pinaka-init nga pakighiusa ug pagtimbaya sa atong pagsaulog sa ika-55 ka tuig nga anibersaryo sa subling gitukod nga Partido Komunista ng Pilipinas. Niini nga okasyon, atong subli-subli nga ipalab-as ang atong panawagan alang sa pagsalikway sa empirisismo aron tibuok-kusog natong iasdang ang demokratikong rebolusyon sa katawhan ngadto sa wala pay susama nga ang-ang. Himuon usab nato ni nga okasyon aron pasidunggan ang mga rebolusyonaryong martir nga maisugong nibuhis sa ilang kinabuhi aron molambo ang teorya ug praktika sa gubat sa katawhan sa rehiyon.

Ihatag nato ang pinakataas nga pagsaludo sa atong mahal nga mga kauban nga naghalad sa ilang kinabuhi karong tuiga nga silang Dionisio "Ka Delong/Lodi/Jeffrey" Micabalo, Kevin "Ka Minmin" Permahan, Ka Jing, Ka Damyok, Ka Joshua ug Cristopher "Ka Gamot" Tingcayan. Lakip usab sa atong ginahataga'g pagsaludo ang mga rebolusyo-naryong masa nga nihalad sa ilang kinabuhi tungod sa pasismo sa estado ug lakip usab ang mga masa ug rebolusyonaryo nga nagpabiling lig-on taliwala sa ilang pagkapriso tungod sa mga tinumu-tumong mga kaso.

Ispesyal nga parangal ang ginahatag sa PKP-NCMR alang kang Ka Delong isip bantugang lider sa rebolusyon nga nihalad sa iyang kinabuhi sa panagsangka sa Barangay Lawit, Gingoog City, Misamis Oriental niadtong Hulyo 26, 2023. Epektibong napanguluhan ni Ka Delong ang rebolusyonaryong kalihukan sa rehiyon sukad niadtong 2009 isip kalihim sa Rehiyunal nga Komite sa Partido, kung asa nakab-ot nato ang walay-susama nga mga kadaugan sa lain-laing natad ug nalabang nato ang dagkong mga hampak sa kaaway dihang atong rehiyon na ang nag-unang target sa estado. Kabilin ni Ka Delong ngadto sa mga batan-ong kadre ang bulawanong mga pagtulun-an ug ang hayag nga kaugmaon alang sa labaw pang pag-asdang sa rebolusyon. Karong adlawa usab mao ang ika-62 ka tuig sa pagkatawo ni Ka Delong.

Ginaabaga karon sa nagabarog mga kadre ug membro sa Partido ang bantugang mga tahas alang sa pagtikang ug pagkab-ot sa mga wala pa'y susama nga ang-ang sa paglambo sa rebolusyon. Kinahanglan natong doblehon ang atong mga paningkamot. Kadungan niini ang hugot natong pagsalikway sa empirisismo ug pursigidong pagtuon sa Marxismo-Leninismo-Maoismo.

Ang empirisismo ang nagpugong kanato aron ipahaom ang atong mga lihok sa bag-ong rebolusyonaryong kahimtang. Ang empirismo usab ang naghikot aron pursigidong magtuon sa atong mga kasinatian ug sa teoretikal nga mga pagtuon. Nibunga usab kini sa konserbatismo sa gimbuha-tong pulitika nga nagpugong sa mapangahasong pagpukaw, pag-organisa ug pagpalihok sa kataw-han. Hinuon, dakong bahin na sa atong mga yunit

sa Partido ang nakalabang sa maong kahuyangan ug kinahanglan nga ipadayon ang mga mahukma-nong lakang aron mabatukan kini.

Nakasinati kita sa nilabay'ng mga tuig sa lain-laing pagsulay, sakripisyo ug kalisdanan nga wala sukad nato nasugatan kanhi. Kini nga mga kalisdanan ang naghashas sa atong mga kadre ug membro sa Partido ug sa mga Pulang kumander ug manggugubat ug nagpataas sa ilang kalidad ug nagpalig-on sa ilang determinasyon nga suungon ang mas lisod pa nga mga kahimtang. Gikinahanglan nato ang taas nga rebolusyonaryong optimismo ug hugot nga paggunit sa MLM tungod kay kini ang maghatag og kahayag sa atong latason nga liku-liko ug tunukon nga dalan sa rebolusyon.

"Sa kasamtangang rebolusyonaryong kahimtang, gikinahanglan ang atong maalamon ug determinadong pagpukaw, pag-organisa ug pagpalihok sa masa."

Sa kasamtangang rebolusyonaryong kahimtang, gikinahanglan ang atong maalamon ug determinadong pagpukaw, pag-organisa ug pagpalihok sa masa. Adlaw-adlaw natong mapanghimakak ang pasiatab sa kaaway nga kuno dili na modawat ang masa sa mga rebolusyonaryo. Napamatud-an nato sa atong paglunsad og mga gimbuhatong masa nga nagpabiling init ang pagdawat sa masa kanato ug walay pagduha-duha silang nagatampo sa rebolusyonaryong kalihukan sa lain-laing paagi. Sa samang higayon, galaom ang minilyong masa sa NCMR kanato. Busa, kinahanglang doblehon nato ang atong mga paningkamot aron mabalikan ang atong nabiyaan nga mga base ug palihukon nato ang katawhan sa ilang liboan. Samtang adunay pipila ka mga ispontanyong paglihok sa masa, angayang mapanguluhan ug magiyahan nato ang ilang mga kalihukang anti-pyudal, anti-pasista ug anti-imperyalista.

Isip paghandom usab sa unang tuig sa pagkamartir sa bantugang lider sa rebolusyon nga si Ka Jose Ma. Sison, nangulong tigtukod sa PKP, atong himuong inspirasyon ang iyang rebolusyonaryong kinabuhi. Kabilin ni Ka Joma kanato ang hayag nga paglaom nga "Dili kanus-aman mabuntog ang nasudnon-demokratikong rebolusyon sa katawhan!" Makasaysayanong gikinahanglan ug dili kalikayan ang pagdaog sa rebolusyon hangtud nga makab-ot ang makiangayon ug malingkawasnon nga katilingban ngadto sa hingpit nga kadaugan sa komunismo sa tibuok kalibutan.

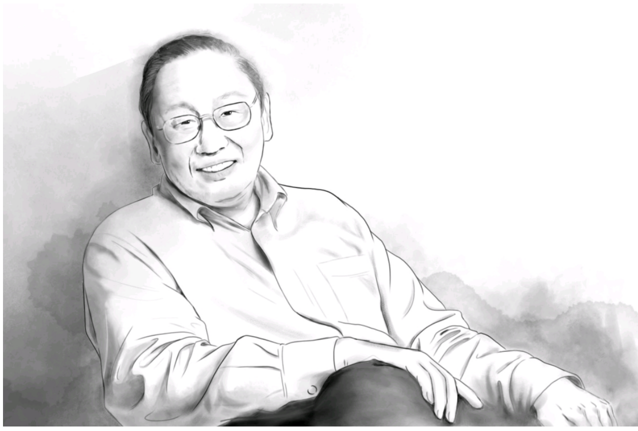
Taas ang paglaom sa Partido nga hayag ang kaugmaon sa rebolusyong Pilipino ug makab-ot niini ang kadaugan sa nasudnon-demokratikong rebolusyon. Mas hayag ang pangandoy sa katawhan tungod sa pagbarog sa mga batan-ong kadre sa Partido ug mga Pulang kumander ug manggugubat nga naghupot sa mga bantugang tahas ug mapangahasong nilatas sa puno-sa-sakripisyo nga dalan aron makab-ot ang ultimong tumong nga: Ilingkawas ang katawhang dinaug-daog ug pinahimuslan!

Mabuhi ang ika-55 **nga anibersaryo sa Partido Komunista ng Pilipinas**!

Tibuok-kusog nga I-asdang ang nasudnon-demokratikong rebolusyon sa katawhan sa wala pay susama nga ang-ang!

Ikinabuhi ang kabilin ni Ka Joma ug sa tanang rebolusyonaryong bayani!

Mabuhi ang katawhang nakigbisog!

Unsa ang dili nimo malimtan kang Kaubang Joma?

Mga tubag sa mga kaubang Pulang manggugubat sa North Central Mindanao Region

"Dili nako malimtan si Ka Joma tungod kay siya ang nagtukod sa PKP ug sa BHB. Tungod sa iyaha, usa nako ka Pulang Manggugubat." - **Ka Lino**

"Tungod sa KRP (Katilingban ug Rebolusyong Pilipino) nahigmata ko, maong dili gyud nako malimtan si Joma" –**Ka Noeme**

"Si Ka Joma ang nagtudlo ug naghatag og giya sa pagpalambo sa atong organisasyon." –**Ka Gina**

"Iyang subling gitukod ang PKP ug gipalambo kini taliwala sa daghang kalisdan nga iyang nasugatan, bisan pa man og nabilanggo ug natortyur siya. Gibansay usab niya ang daghan nga mga kadre nga nahimong lig-on nga mga lider ug mibarog ug milahutay alang sa pagpaasdang sa gubat sa katawhan." –**Ka Flor**

"Ang akong dili malimtan sa kang Joma ang iyang pakig-alyansa sa ubang nasud para motabang sa Pilipinas ug siya ang nangulo ug naggiya sa atong pakigbisog. Manunulat pud siya." –**Ka Paeng**

"Si Joma usa nga nagpasiguro nga panahon sa hisgot pangkalinaw ang PKP dili makasurender ngadto sa GRP. Dili pud nako malimtan sa iya ang iyang pagkarebolusyonaryo ug iyang tibuok kasing-kasing nga pag-alagad sa katawhan. Iyang gibaylo iyang hut-ong ngadto sa pag-alagad sa katawhan." –**Ka Ruben**

"Usa siya ka bantugan nga lider nga nagpakaylap sa teoryang MLM ug nagpahitakdo niini sa konkretong kahimtang sa Pilipinas. Dili pud nako siya malimtan tungod sa iyang tula nga Ang Gerilya ay Tulad ng Makata." –**Ka Ada**

"Usa siya ka bantugan nga lider kumonista nga nangulo sa 53 ka tuig nga pakigbisog sa Pilipinas. Iya usab gibalik tukod ang Partido niadtong December 26, 1968 ug BHB niadtong March 29, 1969 ug natuki niya ang SKSP nga katilingbang Pilipino." –**Ka Jay**

""Siya ang nagtudlo sa ato sa pagrebolusyon. Gitudloan pud ta niya unsaon nga mapadaog ang DRK." –**Ka Henry**

"Siya ang naggiya sa pakigbisog sa Pilipinas" –**Ka Sona**

"Ok si Joma nga pagkatawo ug iyang pagpangulo sa mga kauban. Siya pud nangulo sa tibuok katawhan nga gidaug-daog" –**Ka Sandro**

"Determinado nga napanguluhan ug napailg-on ang PKP bisan man og niagi kini sa mga bantugang pagtul-id, walay pagduha-duha nga byaan ang komportableng kinabuhi ug moalagad diha sa katawhan. daghang sakripisyo iyang naagian, bisan og naa siya sa ubang nasud, padayon gihapon niya gigiyahan ang PKP. Kung naa tay determinasyon sama ni Ka Joma, unsa man nga mga problema atong masugatan sa dalan sa rebolusyon, kaya nato kining patigbabawan." –**Ka Victor**

MGA HULAGWAY

SA PAGPANGGUBA SA AFP SA SITYO LAKBANGAN

Mga himan sa eskwelahan ug gamit sa balay nga gipangbungkag sa 26th IB

Mga himan sa 26th IB nga gibilin sa sityo

